

Foto: M. Lešnik

Trikrpa ambrozija (*Ambrosia trifida*) je pri nas še redka, a ravno tako alergena rastlina. Za strokovno pomoč pri prepoznavanju ali ukrepih se obrnite na strokovnjake za varstvo rastlin na spodaj navedenih ustanovah.

Ustanova

Kmetijski inštitut Slovenije
 Hacquetova 17, SI-1000 Ljubljana
 Tel. (01) 28 05 262 Fax. (01) 28 05 255
 Tel. odzivnik: (01) 28 05 266
 e-pošta: info@kis.si
 spletna stran: <http://www.kis.si>

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
 Kmetijsko gozdarski zavod Maribor
 Vinarska ulica 14, SI-2000 Maribor
 Tel. (02) 228 49 00 Fax. (02) 251 94 82
 Tel. odzivnik: 090 93 98 12
 e-pošta: info@kmetijski-zavod.si
 spletna stran: <http://www.kmetijski-zavod.si/>

Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije
 Cesta Žalskega tabora 2, SI-3310 Žalec
 Tel. (03) 712 16 00 Fax. (03) 712 16 20
 Tel. odzivnik: (03) 712 16 60
 e-pošta: tajnistvo@ihps.si
 spletna stran: <http://www.ihps.si>

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
 Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica
 Pri Hrastu 18, SI-5000 Nova Gorica
 Tel. (05) 33 51 200 Fax. (05) 33 51 260
 Tel. odzivnik: 090 93 98 15
 e-pošta: entolab@kvz-ng.si
 spletna stran: <http://www.kvz-ng.si/>

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
 Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto
 Šmihelska cesta 14, SI-8000 Novo mesto
 Tel. (07) 373 05 70 Fax. (07) 373 05 90
 Tel. odzivnik: 090 93 98 17
 e-pošta: kss.oddelek-nm@gov.si
 spletna stran: <http://www.kmetijskizavod-nm.si/>

Foto: M. Lešnik

19. maja 2010 je pričel veljati zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu rastlin (ZZVr-1C; Uradni list RS, št. 36/2010), ki je opredelil pelinolistno ambrozijo (*Ambrosia artemisiifolia*) in druge neofitne vrste iz rodu *Ambrosia* kot škodljive rastline, pri katerih se izvajajo fitosanitarni ukrepi.

Fitosanitarna uprava R Slovenije

Za sistemska vprašanja, razlago predpisanih zahtev glede škodljivih rastlin in fitosanitarnih razmer se lahko obrnete na Sektor za zdravstveno varstvo rastlin na Fitosanitarni upravi RS.

Tel: +386 59 152 930 Fax: +386 59 152 959 E-pošta: furs.mkpp@gov.si

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Škodljive rastline iz rodu *Ambrosia*

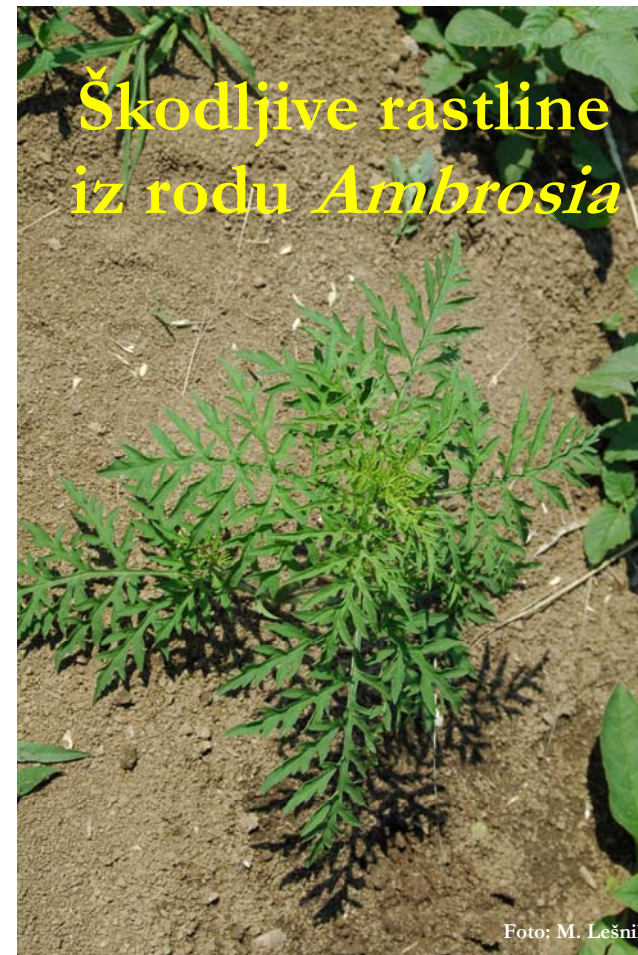

Foto: M. Lešnik

Pelinolistna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*) se pojavlja v Evropi in v Sloveniji v večjih populacijah ter predstavlja zaradi povzročanja inhalacijskih alergij eno najpomembnejših vrst, ki jih je potrebno zatirati.

V sosednjih državah že beležijo pojav drugih vrst ambrozij, kot so: *A. trifida*, *A. coronopifolia*, *A. maritima* in *A. tenuifolia*, ki so tudi škodljive rastline, katerih vnos in širjenje je potrebno preprečiti.

Prepoznavanje in zatiranje ambrozije

Pelinolistna ambrozija se je iz svojega naravnega rastišča v Severni Ameriki razširila v zmerno topla območja Evrope ter dele Azije in Avstralije. Njeno širjenje v Evropi predstavlja vse večji problem za kmetijstvo in zdravje ljudi. V Evropi pelinolistna ambrozija kot plevel povzroča dodatne stroške v kmetijstvu in veliko gospodarsko škodo. Zlasti pri ekološki pridelavi in posevkih, kjer ni mogoče kemično zatiranje, sledi zmanjšanje kmetijskih pridelkov. Na podlagi sprememb zakona se tudi Slovenija pridružuje ukrepom zatiranja in preprečevanja širjenja ambrozije v srednjeevropski regiji.

Foto: M. Lešnik

Zapleveljenost s pelinolistno ambrozijo se od devetdesetih let prejšnjega stoletja povečuje, brez organiziranih ukrepov zatiranja pa grozi, da se bo v prihodnosti še povečala. Močna zapleveljenost z ambrozijo v Srednji Evropi (Madžarska in Hrvaška ter Francija in Italija) lahko pripomore k

POZOR!

Pelinolistna ambrozija je zelo prilagodljiva rastlina. Ob neugodnih rastnih razmerah, prazgodnji odstranitvi zelenega dela ali drugih nepravilnih ukrepov se zlahka obraste, hitro tvori cvetove in sprošča cvetni prah.

nadaljnemu širjenju v sosednje države, torej tudi v Slovenijo, s trgovino s semeni in zrnjem za krmo pa tudi na daljše razdalje.

Prepoznavanje ambrozije

Pelinolistno ambrozijo v obdobju pred cvetenjem prepoznamo predvsem po zelenih, dvakrat pernatu deljenih listih. Struktura lista in delitve listnih krp - rogljev je podobna kot pri navadnem pelinu (*Artemisia vulgaris*), s katerim jo tudi lahko zamenjamo. V času cvetenja je rastlina prepoznavna po dolgih moških socvetjih, kjer so drobni sestavljeni koškasti cvetovi nanizani v podolgovatih previsnih vejicah. Takšno obliko socvetja označujejo z izrazom žvrklja. Ženski cvetovi se nahajajo v pazduhah listov. Slikovni material za prepoznavanje rastlin v različnih stadijih najdete na spletnem naslovu http://www.furs.si/svn/zvr/ambrosia_osn.asp.

Različne vrste škodljivih ambrozij je mogoče med seboj ločiti po deljenosti razvitih listov, za kar je potrebne nekaj vaje (avtor fotografije: prof. dr. Mario Lešnik).

Zatiranje

Najdene rastline uničimo mehansko, kemično ali z obdelavo tal pri površinah, ki se običajno obdelujejo. Manjše populacije je priporočljivo izpuliti v stadiju, ko so rastline visoke 10 do 20 cm. Takrat je mogoč dober in hiter oprijem, koreninski sistem, pa še ni tako močno razvit, da bi rastlina pri puljenju nudila velik odpor in se odtrgala pri koreninskem vratu.

Priporočena je uporaba rokavic in v primeru cvetenja tudi zaščitne maske, da pri občutljivih ljudeh ne pride do draženja kože in dihal. Strokovna navodila za zatiranje so objavljena na prej navedeni spletni strani.

Analize novih plevelnih vrst v Sloveniji opravljajo:

- Dr. Mario Lešnik, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Maribor (tel.: 02 320 90 20, fax.: 02 616 11 58, mario.lesnik@uni-mb.si),
- Dr. Andrej Simončič, Kmetijski inštitut Slovenije, Ljubljana (tel.: 01 2805 20, fax.: 01 2805 255, e-pošta varstvo rastlin: marjeta.zemljic@kis.si)
- Silvo Žveplan, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (tel. 03/712 16 00, fax. 03/712 16 20, silvo.zveplan@ihps.si)

Foto: M. Lešnik

Zaradi značilno oblikovanih cvetov in semen ambrozijo imenujejo tudi žvrklja.

Prijave najdb rastišč ambrozije, kjer imetniki zemljišč niso ukrepali, lahko oddate pri Fitosanitarni inšpekciji Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano

Glavni urad: Parmova 33, 1000 Ljubljana Tel. 01/43 45 700 Fax. 01/43 45 717
Enota Ljubljana t 01 420 45 00, Enota Kranj-Brnik t 04 201 86 30, Enota Nova Gorica t 05 335 11 25, Enota Koper t 05 669 39 43, Enota Novo mesto-Obrežje t 07 499 43 20, Enota Maribor t 02 333 86 53, Enota Murska Sobota t 02 512 49 55, Izpostava Ljutomer t 02 585 89 20, Enota Celje t 03 425 27 62